

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Styret i SPAREBANK 1 NORD-NORGE
Postboks 6800 Stakkevollan
9298 TROMSØ

Vår referanse
24/8139
Deres referanse

10.06.2025

Tilsynsrapport

1 Innledning

Finanstilsynet har gjennomført tilsyn med Sparebank 1 Nord-Norge. Formålet med tilsynet var å vurdere bankkonsernets system for intern virksomhets- og risikostyring. Finanstilsynet vurderte særlig bankens prosesser for å etablere og revidere risikostrategi, risikoappetitt/-vilje og den løpende rapporteringen og oppfølgingen av risikoprofilen. Videre ble styrets involvering og oppfølging av den daglige ledelsen vurdert. Finanstilsynet gjennomførte møter med banken 30. september og 1. oktober 2024. Denne tilsynsrapporten bygger på Finanstilsynets foreløpige rapport fra 24. februar 2025 og styrets kommentarer til denne fra 11. april 2025.

2 Finanstilsynets oppsummering

Finanstilsynets overordnede vurdering er at banken har etablert et styringsrammeverk som er tilpasset virksomheten, men at det er enkelte forbedringsområder. Styret bør involveres mer og tidligere i arbeidet med foretakets risikoappetitt. For å gi styret både et oversiktlig og tilstrekkelig presist bilde av risikoprofilen bør rapporteringen av overordnet risikoprofil balanseres bedre mellom de vesentlige risikotypene, mens samlet risikoappetitt bør fordeles og rapporteres tydeligere for vesentlige forretningsområder. Eierskap i mange allianseselskaper stiller krav til mer aktiv og effektiv eierstyring.

3 Finanstilsynets vurderinger

3.1 Forhold knyttet til styret og ledelsen

3.1.1 Styrets ansvar

Styrets tilsynsansvar

Styret har ansvar for å føre tilsyn med den daglige ledelsen og med foretakets virksomhet for øvrig, herunder sørge for at daglig leder regelmessig gir styret underretning om foretakets virksomhet med mer (finansforetaksloven § 8-6). Styrets ansvar for å føre tilsyn med den daglige ledelse innebærer også at styret ved behov utfordrer ledelsens løpende rapportering, beslutninger og vurderinger. Finanstilsynet forventer at dokumentasjon av styrets vurderinger og beslutninger i styre- og utvalgsprotokoller er tilstrekkelig til at vurderingene i ettertid kan ettergå, samt at det kommer frem av protokollene dersom styret har utfordret administrasjonen eller medlemmer har uttrykt et syn som avviker fra flertallets.

Finanstilsynet merket seg fra samtaler under tilsynsbesøket at styret gjennom de siste årene i større grad har tatt en rolle der det utfordrer administrasjonens vurderinger og forslag. Finanstilsynet noterer at enkeltsaker som det har vært diskusjon om i styremøter i mange tilfeller

har vært grundig protokollert. Finanstilsynet noterer også som positivt at styret etter avsluttet styremøte setter av tid til samtale med daglig leder.

Styreutvalg

Finansforetak skal etter finansforetaksloven § 13-6 (4) ha et risikoutvalg oppnevnt av styret. Risikoutvalgets oppgaver går frem av finansforetaksforskriften § 13-2. Oppgavene bør dokumenteres i form av en instruks for utvalget.

Etter finansforetaksloven § 8-18 (1) skal finansforetak som er foretak av allmenn interesse etter revisorloven § 1-2 sjette ledd ha et revisjonsutvalg. Utvalgets oppgaver går frem av finansforetaksloven § 8-19 (2). Ansvar og oppgaver som tilligger revisjonsutvalget og risikoutvalget skiller seg fra hverandre på en måte som gjør at utvalgene bør være separate, men det er ikke til hinder for at medlemmer er med i begge utvalgene.

Banken har etablert et risikoutvalg og et revisjonsutvalg. Utvalgene er forberedende og rådgivende organ for styret, og oppgavene og ansvar er dokumentert i separate instruks gitt av styret. Protokollene fra møtene i begge utvalgene gir inntrykk av grundig behandling av sakene. Protokollene fra styrets møter bekrefter at lederne for utvalgene refererer fra behandlingen før styret gjør vedtak. Risikoutvalget har tett kontakt med lederne av de interne kontrollfunksjonene og har etablert separate møter med disse lederne på jevnlig basis. Risikoutvalget møtes før hvert styremøte. Revisjonsutvalget, som jevnlig møter valgt revisor, har mindre hyppig møtefrekvens, men har dokumentert en aktiv oppfølging innenfor sitt ansvar.

Finanstilsynet har notert at utvalgsarbeidet oppleves som verdifullt, både av ledelsen og styret. I tråd med instruksene for hvert av utvalgene blir arbeidsform og instruksenes innhold vurdert av medlemmene jevnlig. I evalueringen av utvalgene inngår også en evaluering av utvalgenes medlemmer. Finanstilsynet har notert at egevalueringen også inkluderer vurdering av utvalgenes medlemmer med hensyn på egnethet.

Styrets egevaluering

Styret skal minst årlig vurdere eget arbeid og egen kompetanse knyttet til foretakets risikostyring og internkontroll (CRR/CRD-forskriften § 35 fjerde ledd). Finanstilsynet forventer at det legges vekt på å diskutere både individuell og kollektiv egnethet og at valgkomiteen får innsyn i vurderingene som grunnlag for sitt arbeid.

Styret gjennomfører årlig en spørreundersøkelse der hvert enkelt styremedlem anonymt skal besvare en rekke spørsmål om ulike temaer som dreier seg om styrets og den enkeltes arbeid og kompetanse. Den enkelte kan gi kommentarer og forslag. Styret drøfter resultatene av undersøkelsen. Etter hvert styremøte har styret også egentid for å evaluere gjennomføringen av møtet. Valgkomiteen får innsyn i evalueringene i styret.

Finanstilsynet har merket seg fra rapporten etter spørreundersøkelsen at styret scorer noe svakere på kompetanse om internkontroll, og på vurderingen av opplæring i styrearbeid. Banken viser i styrets svar til at det gjennom flere år er gjennomført et eget introduksjonsprogram for nyvalgte styremedlemmer som blant annet omfatter regulatoriske rammebetingelser og forhold knyttet til konsernets og SB1-alliansens virksomhet. Programmet er utvidet fra og med 2025 og det vil i tillegg utarbeides individuelle opplæringsplaner for nye styremedlemmer. Finanstilsynet tar bankens informasjon til orientering.

Egnethet

For å bidra til at virksomheten styres forsvarlig, skal hvert enkelt medlem og styret samlet sett være egnet til å oppfylle forvaltnings- og tilsynspliktene etter lov-/regelverket. Det stilles krav til faglige kvalifikasjoner og erfaring for det enkelte medlem og for det samlede styret. Finanstilsynet understreker viktigheten av at styremedlemmene også har nødvendige personlige kvalifikasjoner som sikrer at medlemmene i tilstrekkelig grad kan utfordre og føre tilsyn med de beslutningene

som treffes av foretakets daglige ledelse (finansforetaksforskriften § 9-2 femte ledd). I vurderingen av egnethet skal det også vurderes om medlemmene kan avse tilstrekkelig tid til å utøve vervet. Foretaket skal løpende vurdere om relevant personkrets er egnet. Til dette formålet skal det være etablert hensiktsmessige retningslinjer og rutiner, se rundskriv 3/2023.

Banken har utarbeidet rutine for hvem som skal egnethetsvurderes og hvordan dette skal skje. Finanstilsynet har notert fra bankens redegjørelse om foretaksstyring at valgkomiteen skal sørge for at styrets sammensetning er slik at medlemmenes kvalifikasjoner oppfyller regulatoriske krav om egnethet, samt oppfyller krav etter retningslinjer fra EBA. Habilitet er et av flere forhold som valgkomiteen skal vurdere i henhold til instruksen, og banken har videre etablert et habilitetsregister der styremedlemmene også oppgir estimert tidsbruk per verv de innehar.

Finanstilsynet noterte at styrets leder innehar mange verv. Banken og styreleder gjorde vurderinger av dette da styreleder påtok seg vervet og styreleder har gjennomført endringer for å møte kravene til maksimalt antall verv som gjelder for større foretak. Finanstilsynet mener styreleders verv i foretak som er deleiet og hvor det ikke består bestemmende innflytelse må inkluderes i tellende verv. Antall verv ble dermed vurdert å være større enn det som tillates etter regelverket.

Finanstilsynet noterer at banken og styrets leder har foretatt en ny vurdering av antall verv opp mot begrensningene i regelverket, og tar til orientering at styreleder bekrefter at ytterligere endringer vil foretas.

3.1.2 Daglig leders ansvar

Daglig leder skal stå for den daglige ledelsen av foretakets virksomhet og skal følge de retningslinjer og pålegg som styret har gitt. Det pekes særlig på viktigheten av daglig leders ansvar for å videreformidle den fastsatte "tonen fra toppen" når det gjelder regeletterlevelse generelt og holdninger, adferd og kultur i foretaket. Blant daglig leders oppgaver (finansforetaksloven § 8-11 tredje ledd) inngår også å fastsette instruks som angir ansvarsforhold, arbeidsoppgaver og fullmakter, samt rapporterings- og saksbehandlingsregler for de ansatte.

To av konserndirektørene i bankens konsernledelse hadde ingen annen instruks eller stillingsbeskrivelse enn stillingsutlysningen for posisjonen de har ansvar for. Konsernsjefen opplyste under tilsynet at instruksene skulle utarbeides. Finanstilsynet tar til orientering at det har blitt utarbeidet instruks for samtlige konserndirektører i konsernledelsen.

3.2 Organisering og ansvarsforhold

3.2.1 Omfattende foretaksstruktur gjør virksomhetsstyringen mer krevende

Finansforetak skal ha en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling samt klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger (finansforetaksloven § 13-5 første ledd). Styrings- og kontrollordningene må omfatte oppgaver og tjenester som foretaket har utkontraktert til annen part, også når oppdragstaker er et foretak som er deleid og som inngår i en samarbeidende gruppe.

Finanstilsynet har merket seg at en betydelig del av konsernets risikoeksponering er knyttet til foretak utenfor selve banken, i datterforetak, felleseide allianseforetak og andre tilknyttede foretak, og at denne virksomheten er vesentlig for konsernets lønnsomhet på kort og lang sikt. Hvordan virksomhetsstyringen utøves og integreres helhetlig i konsernets samlede virksomhetsstyring har stor betydning. Banken har etablert rammer for eksponering mot eierskapsrisiko i sitt risikoappetitttrammeverk, som følges opp av styret. Risikoviljen for eierrisiko er i 2024 uttrykt som "moderat", mot "lav til moderat" i tidligere år. Finanstilsynet har notert seg at styret tilstreber en mer aktiv oppfølging av bankens eksponeringer mot eierskapsrisiko, også når det gjelder strategi og virksomhetsstyring, og mottar rapportering regelmessig både fra 1. og 2. linje. Finanstilsynet har

merket seg ettersendt informasjon om at fra 1. januar 2025 oppretter banken en egen enhet med ansvar for Eierstyring i Konsernfinans.

Finanstilsynet pekte på at banken har behov for å videreutvikle sin policy for eierskapsrisiko for å dokumentere nærmere de prioriteringer, prosesser og indikatorer som skal ligge til grunn for arbeidet. Finanstilsynet tar til orientering at styret er enig i at policyen kan videreutvikles og at banken de siste månedene har arbeidet med både videreutvikling og operasjonalisering av rammeverket for eierstyring.

3.2.2 Organisering av interne kontrollfunksjoner

Finansforetak skal ha interne kontrollfunksjoner med ansvar for internrevisjon, risikostyring og etterlevelse (finansforetaksloven § 13-5 (2)). Styret skal sikre at foretakets kontrollfunksjoner kan ivareta sine arbeidsoppgaver effektivt og uavhengig av de operative funksjonene som de skal overvåke og rapportere om (CRR/CRD-forskriften § 35 tredje ledd).

Banken har etablert interne kontrollfunksjoner for risikostyring og etterlevelse og har utkontraktert internrevisjonen til ekstern part. På tidspunktet for det stedlige tilsynet hadde Konserndirektør for risikostyring også ansvar for enheten Kreditt, og konserndirektøren hadde beslutningsfullmakt knyttet til håndtering av problemengasjementer og tapsrealisering. Banken informerte under tilsynsbesøket at styret har igangsatt et arbeid for å vurdere bankens organisering og ansvarsfordeling, herunder ansvaret i interne kontrollfunksjoner.

Finanstilsynet har merket seg at banken 21. november har informert Finanstilsynet om at det er besluttet endringer av Kreditt og Risikostyring fra 1. januar 2025 slik at ansvaret for Kreditt flyttes og at Risikostyring blir en ren kontrollfunksjon i 2. linje.

Finanstilsynet vurderer at endringen som ble gjennomført 1. januar innebærer at kontrollfunksjonene er bedre organisert for å sikre uavhengighet fra den operative virksomheten. Finanstilsynet noterer også som positivt at lederne av de interne kontrollfunksjonene i 2. linje jevnlig – minimum årlig - har separate møter med styrets risikoutvalg.

3.3 Risikokultur, adferd og interessekonflikter

Virksomheten i finansforetak skal drives på en forsvarlig måte (finansforetaksloven § 13-5 (1)) og innrettes slik at det er liten risiko for interessekonflikter (finansforetaksloven § 16-1 (4)).

Finansforetak skal ha retningslinjer og etablere ordninger og rutiner for å identifisere og i tilfelle motvirke risiko for interessekonflikter og andre forhold som strider med kravene til god forretningsskikk. Finanstilsynet forventer at styret og ledelsen i finansforetak har stor oppmerksomhet om å sikre at virksomheten drives forsvarlig og at ansatte oppfordres til å si fra om utilfredsstillende forhold samt at bankens reaksjoner på eventuelle brudd skal være passende og utøves konsekvent.

Konsernsjef har godkjent dokumentet "SNN koden" som skal fungere som en veileder for at de ansatte skal kunne ta gode og etisk riktige valg slik at banken har tillit blant kunder og samfunnet for øvrig. I egne retningslinjer omtales og utdypes en rekke relevante forhold. De ansatte oppfordres til å stille spørsmål om forhold i konsernet som kan være kritikkverdige eller etisk uforsvarlige og de har en plikt til å varsle om forhold som er i strid med lover og annet relevant regelverk.

Finanstilsynet har notert seg at banken har vedtatt relevante retningslinjer og rutiner for å unngå uheldige interessekonflikter og ellers fremme god etikk i banken og i styrearbeidet. Fra samtalene noterte Finanstilsynet at øverste ledelse synes å ha oppmerksomhet på at kulturen i virksomheten er grunnleggende for å sikre tillit blant kunder og samfunnet for øvrig. Finanstilsynet peker på at banken må ha oppmerksomhet også mot mulige interessekonflikter mellom banken og ansatte som er engasjert i virksomhet utenfor konsernet.

Finanstilsynet tar til orientering styrets vurdering av at banken har betydelig oppmerksomhet rettet mot habilitet og interessekonflikter, herunder at alle styreverv og eierinteresser for styret og konsernledelsen registreres i et eget habilitetsregister.

3.4 Systemet for internkontroll og risikostyring

3.4.1 Internkontroll

Internkontroll er en kontinuerlig prosess som skal bidra til å sikre måloppnåelse. Styret må påse at foretaket har en hensiktsmessig arbeidsdeling og at det vedtas retningslinjer og etableres prosedyrer for å identifisere og vurdere risiko, herunder i vesentlige forretningsprosesser og i forbindelse med nye produkter og andre vesentlige endringer. Nye produkter og tjenester skal særskilt vurderes ut fra risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering før det tas i bruk, jf. hvitvaskingsloven § 7. Det samme gjelder der det tas i bruk ny teknologi. Også forbrukernes interesser forventes å inngå i risikovurderingene. Med basis i risikovurderingene må hensiktsmessige nøkkelkontroller gjennomføres i vesentlige forretningsprosesser, og det må løpende vurderes om gjennomførte kontroller er effektive. Systemet for internkontroll bør dekke hele virksomheten, herunder styrets og ledelsens ansvar og oppgaver, aktiviteter i alle forretningsområder og støttefunksjoner, uavhengige kontrollfunksjoner og all utkontraktert virksomhet. Gjennomføringen av internkontrollen skal vurderes løpende og minst årlig være gjenstand for en oppsummerende vurdering av daglig leder, som skal behandles av styret (CRR/CRD-forskriften § 37).

Finanstilsynet peker på at ansvaret som lederne har for løpende å følge opp internkontrollen går ut over å gjennomføre den prosess og metodikk banken har etablert for en årlig vurdering. Daglig leder må engasjere seg i den overordnede risikovurderingen, aktivt vurdere om styrings- og kontrollapparatet er forsvarlig og følge opp at linjelederne deltar aktivt.

Identifisering og vurdering av risiko

Banken har etablert en årlig prosess med spørreskjema til alle ledere og som dokumenterer deres vurderinger av en rekke spørsmål om prosesser, kompetanse, risikoforhold og kontrolltiltak i banken. Prosessen tilrettelegges av risikostyringsfunksjonen, som også utarbeider en samlerapport og skriver en sammenfattende vurdering av svarene for konsernledelsen og styret. Her skal det ved behov også fremgå forslag til tiltak. Det framgår av siste rapport at det ble vurdert at 14 av 17 områder hadde tilstrekkelig internkontroll, mens ett område hadde redusert kvalitet sammenlignet med året før. Finanstilsynet tar til orientering fra styrets svar at de identifiserte svakhetene som fremkom i ledernes vurderinger var adressert med tiltak i prosessen et år tidligere, og at tiltakene nå i stor grad er lukket.

Finanstilsynet noterer videre fra styrets svar at spørreskjemaene som benyttes for å vurdere gjennomføringen av internkontrollen ikke er lik for alle ledere, men at skjemaet er dynamisk bygget opp, slik at lederne både svarer på felles generiske spørsmål og spørsmål som er relevante for deres rolle og ansvarsområde.

Finanstilsynet noterte at banken også har igangsatt et arbeid med "Prosesorientert organisasjon". I dette arbeidet inngår det flere delprosesser som etter Finanstilsynets forståelse vil adressere viktige elementer i internkontrollsystemet. Finanstilsynet tar til orientering at styret er enig i at prosessen for å vurdere effektiviteten i nøkkelkontrollene og behovet for nye kontrolltiltak kan videreutvikles. Finanstilsynet noterer at dette er forhold som blant annet vil adresseres gjennom prosjektet "Prosesorientert organisasjon". Finanstilsynet tar også til orientering at banken inkluderer vurderinger av internkontrollen i datterselskapene i den oppsummerende rapporteringen til konsernets ledelse og styre, samt at vurderingene av kontrollnivå som fremkommer i gjennomgangen av internkontrollen knyttes til vurderinger av styring og kontroll i bankens ICAAP.

Banken har også, i tråd med krav etter CRR/CRD-forskriften § 36 åttende ledd, vedtatt en standard og etablert faste prosedyrer og ansvarsfordeling for å vurdere risiko før innføring av nye eller

vesentlig endrede produkter, tjenester, prosesser og regelverk. Standarden gjelder også ved strategiske endringer. Strategiske initiativ og vesentlige organisatoriske endringer skal besluttet av styret i tråd med standardens risikobaserte matrise for beslutningsnivå. Finanstilsynet merker seg fra bankens standard blant annet at det stilles krav til at det etableres risikoreduserende tiltak for alle risikoer som vurderes som moderat eller høy og at det er særlig oppmerksomhet om tilfeller som medfører utkontraktering av virksomhet eller andre tredjepartsleveranser.

Finanstilsynet noterer også at antall risikovurderinger av vesentlige endringer som er utført i banken har økt de siste årene.

Rapportering fra 1. linje til ledelsen

Enheter i bankens 1. linje utarbeider jevnlig ulike rapporter for å oppdatere ledelsen og styret om utviklingen i virksomheten med hensyn på vedtatte forretningsmessige strategier, mål og enkelte risikoparametere. Virksomhetsstyringsrapport gir i del 1 en oppdatering om vurderinger av eksterne forhold som påvirker konsernet, mens del 2 tar for seg en vurdering av konsernets prestasjoner og fokus fremover. Rapporten, som også kan deles fritt i konsernet, inkluderer både forretnings-, støtte- og kontrollfunksjoner. I egne dashbord for hvert av områdene og funksjonene illustreres vurdert status for ulike mål, herunder enkelte risikomål. Videre vises status for prioriterte forbedringstiltak. Datterforetakene SNN Finans AS, Regnskapshuset og Eiendomsmegler 1 inngår også.

Banken har videre etablert jevnlig 1. linje risikorapportering til konsernledelsen og styret fra divisjonene Innovasjon og forretningsutvikling og Organisasjon samt Personal- og HR-rapport. Førstnevnte rapport omhandler forhold knyttet til IKT, AML, Personvern/GDPR, HR og Kunde med underområdene Prosess, Produkt og System. Det rapporteres om gjennomført kontrollaktivitet, hendelseshåndtering og iverksatte tiltak med basis i svakheter som er påpekt fra alle forsvarslinjene i konsernet og fra tilsynsmyndigheter. Personal- og HR-rapport gir også utfyllende informasjon om status og utvikling innen personal- og HMS-relaterte forhold.

Finanstilsynet mener at en slik systematisk og helhetlig rapportering og oppfølging av status for arbeidet med virksomhets- og risikoutvikling, og åpenhet i organisasjonen om dette, er et nyttig element i bankens samlede internkontroll.

3.4.2 Risikostyring

Det følger av finansforetaksloven § 13-5 (1) at finansforetak skal ha klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger. Styret skal etter § 13-6 (4) overvåke og styre foretakets samlede risiko og jevnlig vurdere om styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten.

Finanstilsynet forventer at banker har styrings- og kontrollordninger i form av et helhetlig styringssystem som sikrer at styret og ledelsen følger opp at risikoprofilen løpende holdes innenfor styrets vedtatte risikovilje. Systemet bør omfatte dokumenterte retningslinjer som stiller tydelige krav til ansvarsfordeling og bruk av prosesser, modeller og verktøy for å identifisere, måle, overvåke risiko og til rapportering av status for vesentlige risikoer. Systemet bør sikre at all vesentlig risiko i foretaket styres og følges opp jevnlig mot vedtatte rammer eller måltall. Risikovilje som er vedtatt på konsolidert nivå bør fordeles på en hensiktsmessig måte og følges opp overfor ulike forretningsområder.

Finanstilsynet forventer at foretakets system for å styre risikoer i tråd med vedtatt risikovilje er tydelig og tilstrekkelig omfattende dokumentert samt at det er tilgjengelig for ansatte i foretaket. Dette skal være med å gjøre rammeverket kjent, herunder sikre klarhet om krav og forventinger som stilles til ulike funksjoner og ansatte i foretaket. Dokumentasjonen bør omfatte alle vesentlige risikoer og inkludere nødvendige definisjoner og forklaringer samt vise til sammenheng med andre relevante retningslinjer og vesentlige plan- og styringsdokumenter.

Finanstilsynet forventer at styret jevnlig informeres om foretakets vurderte risikoprofil sammenlignet med vedtatt risikovilje. Samlet risikoprofil bør oppsummeres på en hensiktsmessig måte innledningsvis i risikorapporteringen. I tillegg til å formidle status på vurderingstidspunktet, skal en slik framstilling også være grunnlag for diskusjon om risiko i et framoverskuende perspektiv og for å vurdere behovet for tiltak. For å sikre en balansert og helhetlig framstilling av risikobildet bør alle vesentlige risikoområder i foretaket få plass, også etterlevelsesisikoer, og hver risikotype bør følges opp med et tilstrekkelig og passende antall kvantitative og, om nødvendig, kvalitative indikatorer.

Dokumentasjon

Banken har vedtatt og dokumentert risikostrategi for 2024. I dette strategidokumentet defineres konsernets risikovilje kvalitativt for hvert av risikoområdene og kvantitativt for hver av risikoindikatorene som er tilordnet hver av underkategoriene til hvert risikoområde. Den kvalitative beskrivelsen av risikoviljen er begrenset til henholdsvis lav, moderat eller lav/moderat. En kvantitativ risikoramme eller et måltall er knyttet til hver av risikoindikatorene på laveste nivå i henhold til en oversiktlig risikotaksonomi som banken har etablert. Rammene og måltall uttrykker den operative risikoviljen for henholdsvis normalsituasjon og i stress.

En dokumentasjonsrapport beskriver bankens risikostrategi i mer detalj og oppsummerer konsernets risikoevne, risikoeksponering, forslag til endringer i risikorammer og måltall og bakgrunn for endringene, samt konsekvenser av foreslåtte endringer. Det er et omfattende dokument, og for hvert risikoområde gis det innledningsvis en hensiktsmessig og kortfattet oppsummering. Et eget måledokument beskriver alle risikoindikatorene og hvordan de måles.

Finanstilsynet har videre notert at banken også har omtale av bankens risikovilje i en publisert "Redegjørelse om foretaksstyring 2023".

Finanstilsynets vurdering er at banken har en grundig dokumentasjon av sitt rammeverk for risikovilje samt av vurderingene som ligger til grunn for fastsettelsen av risikoviljen og av risikomåling og risikorapportering. Finanstilsynet mener banken likevel kan og bør forbedre dokumentasjonen ved å utdype risikoviljen med beskrivelser av kvalitativ karakter. En kort beskrivelse av hva det innebærer at nivået på de ulike risikotypene skal holdes henholdsvis lav, lav/moderat eller moderat, vil etter Finanstilsynets vurdering bidra til en mer intuitiv forståelse av bankens risikovilje på de ulike områdene. Finanstilsynet tar til orientering at banken vil utdype risikoviljen med kvalitative beskrivelser i neste revisjon av rammeverket.

Risiko- og etterlevelsrapportering

De interne kontrollfunksjonene for risikostyring og etterlevelse rapporterer jevnlig til styret og ledelsen om sine uavhengige syn på foretakets faktiske risikoprofil og legger også dette frem for styret og dets risikoutvalg. Finanstilsynet registrerer at det i risikorapportens dashboard totalt sett er et relativt stort antall underkategorier og at antall risikoindikatorer i hver underkategori varierer mye.

Compliancerisiko er illustrert i risikorapportens dashboard med én indikator som oppsummerer de tre underkategoriene fra risikotaksonomien, mens compliancefunksjonens egen rapport tar utgangspunkt i åtte ulike complianceområder. Finanstilsynet mener at banken kan bedre sammenhengen mellom risikotaksonomi og risikorapportering ved å se på de valgte complianceområdene som underkategorier og etablere relevante risikodrivere og risikoindikatorer til hver av disse. Finanstilsynet mener også at valg av relevante risikoindikatorer for de enkelte etterlevelsesisikoene vil hjelpe i arbeidet med å utdype risikovilje og vurderingene av risikonivå. Finanstilsynet tar til orientering at banken har oppdatert risikotaksonomien og at sammenhengen mellom compliancerisiko, complianceområdene og risikoindikatorer vil bli tydeliggjort i relevante styrende dokumenter.

I innledningen av compliancerapporten heter det at formålet er å gi styret og konsernledelsen en evaluering av konsernets compliancerisiko ved kvartalets slutt. Samtidig heter det i rapportens

vedlegg 3 at fastsettelsen av compliancerisiko skal basere seg på sannsynlighet for at det oppstår brudd på etterlevelse og konsekvens ved et slikt brudd. Finanstilsynet mener at en vurdering av om faktisk risikonivå er i tråd med vedtatt risikovilje først og fremst bør baseres på oppfølging av indikatorer som kan si noe om faktiske forhold i tilbakelagt periode. Ved behov for å redusere risikonivået mener Finanstilsynet at bruk av gode risikoindikatorer også vil være nyttig for å identifisere relevante tiltak. Det vises samtidig til viktigheten av å ha et framoverskuende blikk for å identifisere og formidle mulige endringer i risikobildet, blant annet som følge av makroøkonomiske utvikling eller regulatoriske endringer. Finanstilsynet tar til orientering at styret er enig i Finanstilsynets oppfatning og at banken tar de nevnte forholdene tydeligere inn i rapportene fra compliancefunksjonen.

Finanstilsynet vurderer at bankens etablerte rammeverk og omfattende rapportering for styring av vesentlige risikoer kan forbedres ytterligere ved at antall risikoindikatorer som vises i risikodashbordet balanseres bedre mellom de ulike risikotypene. Finanstilsynet mener det vil bidra til å gi både god oversikt og tilstrekkelig presisjon for styret og ledelsen. Finanstilsynet mener videre at et nærmere samarbeid mellom kontrollfunksjonene for risikostyring og etterlevelse vil være hensiktsmessig for å oppnå mer helhetlig og konsistent fremstilling av risiko på tvers av ulike risikoområder.

Risikovilje i forretningsområdene

Finanstilsynet forventer at risikoviljen som er vedtatt på overordnet nivå brytes ned på de forretningsenheter som har ansvar for løpende å ta beslutninger og operativt styre risikoene i foretaket. Det innebærer at det bør utarbeides tilhørende risikoutsagn, -rammer og -mål for de risikotypene som det er hensiktsmessig å bryte videre ned på de ulike virksomhetsområdene.

Finanstilsynet noterer at banken, særlig for kredittrisiko, har fastsatt risikorammer og -mål for de underliggende forretningsområdene PM og BM og at statusoversikten (dashbordet) i risikorapporten inneholder vurdert risikoprofil for hver av disse områdene relativt til vedtatte rammer og mål. Finanstilsynet er enig med banken i at det kan være begrenset nytte i å fordele risikoviljen ytterligere. Tilsvarende som vist til i punkt om risiko- og etterlevelsrapportering ovenfor, mener Finanstilsynet imidlertid at det gjelder å finne en hensiktsmessig balanse mellom å formidle et overordnet bilde av bankens risikoprofil og samtidig tilstrekkelig spesifikk risikoinformasjon om vesentlige forretningsområder. Finanstilsynet tar til orientering at dette vil tydeliggjøres i det operative arbeidet på området fremover.

Ansvar, roller og prosess

Finanstilsynet viser til at en effektiv styring av virksomheten med bruk av et risikoappetitrammeverk forutsetter at det ligger klare prinsipper og retningslinjer til grunn for prosessen med å utvikle, vedta og anvende rammeverket. Ansvars- og oppgavefordelingen for alle involverte interessenter må fremgå tydelig og det må legges til grunn at rammeverket utvikles og utdypes gjennom prosesser som initieres av både styret og øverste ledelse ("top down") og øvrige ledelsesnivåer ("bottom up").

Finanstilsynet har notert at risikostyringsfunksjonen er ansvarlig for å utvikle rammeverket som skal ligge til grunn for å styre vesentlige risikoer i tråd med vedtatt risikovilje samt å gjennomføre en årlig prosess for å revidere risikoviljen. Prosessen legger etter Finanstilsynets forståelse opp til bred involvering fra relevante miljøer på ulike nivåer. Finanstilsynet mener at etterlevelsfunksjonen bør involveres mer aktivt i arbeidet med å videreutvikle rammeverket, slik at alle vesentlige risikoområder omfattes på en enhetlig måte. Banken bør også være tydeligere på hvem som er risikoeier for hver risikotype, hva et slikt ansvar innebærer og hvem som ellers skal involveres. Dette gjelder etter Finanstilsynets vurdering også for de underliggende risikoindikatorene. Disse er oversiktlig dokumentert og forklart i "Måledokument 2024", men bør utvides med hvem som har ansvar for den enkelte indikator. Ansvar for å levere data er inkludert i varierende grad, bl.a. at CISO skal levere testresultat for phishing-øvelse kvartalsvis. Operasjonell

risiko skiller seg ut ved at de fleste indikatorene innenfor dette området har en beskrivelse av hvem som leverer grunnlagsdata.

Finanstilsynet tar til orientering at etterlevelsesfunksjonen vil bli mer involvert i videreutviklingen av risikoappetitrammeverket på relevante risikoområder og at risikoeierskap, herunder ansvar for de ulike risikoindikatorene, vil tydeliggjøres ytterligere i dokumentasjonen.

Uavhengig vurdering

Etter finansforetaksloven § 8-16 skal internrevisjonen minimum årlig rapportere til styret om risikostyringen og internkontrollen i virksomheten. Som grunnlag for rapporteringen skal internrevisjonen jevnlig og risikobasert vurdere ulike elementer av foretakets organisering og dets system for risikostyring og internkontroll. Finanstilsynet forventer at internrevisjonsfunksjonen, særlig i større foretak, inkluderer vurderinger av om foretak har implementert et hensiktsmessig og effektivt risikoappetitrammeverk. Styret i banken må sikre at internrevisjonsfunksjonen tildeles nok ressurser til at funksjonen på en tilfredsstillende og tilstrekkelig måte kan oppfylle sitt mandat, herunder å gi råd og anbefalinger om forbedringer.

Finanstilsynet har notert internrevisors vurderinger om risikostyringen og internkontrollen i siste årsrapport. Finanstilsynet kan ikke se at det er gjennomført internrevisjonsprosjekter som spesifikt sikter mot å vurdere hensiktsmessighet eller effektivitet i rammeverket for risikoappetitt. I lys av at bankens risikoappetitrammeverk har en sentral plass i risikostyringen, bør internrevisjonen inkludere vurderinger av dette i sitt arbeide og innarbeide sine vurderinger i sin årsrapport om risikostyringen og internkontrollen.

Finanstilsynet viser til at internrevisjonsfunksjonen har en viktig rolle i å vurdere organiseringen og styringen av foretaket, herunder å foreslå forbedringer i foretaks rammeverk for styring og kontroll. Dette krever ressurser og Finanstilsynet mener styret bør vurdere om ressursene som settes av til internrevisjonenes arbeid i banken er tilstrekkelig.

Finanstilsynet tar til orientering bankens kommentarer om internrevisjonens arbeid og styrets vurderinger av funksjonens samlede ressursbruk.

Vi ber foretaket sende kopi av tilsynsrapport til revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonsleder

Frode Holmeide
senior tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.